

متن پیاده سازی شده جلسه پنجاه و یکم سال سوم درس خارج اصول مباحث قطع و ظن - 25 دی 1387

بسم الله الرحمن الرحيم

بیان مخالفین حجیت خبر واحد به ملاک روایات

در جلسات سابق سخنان موافقان حجیت خبر واحد را بررسی کردیم؛ ادعای آنها این بود که از اخبار(سنت) هم این مدعا قابل اثبات است؛ از این جلسه دیدگاه مخالفان حجیت خبر واحد را بیان می‌کنیم البته این دسته معتقدند که حجیت خبر واحد از اخبار(سنت) استفاده نمی‌شود اما ممکن است از سایر ادله حجیت خبر واحد استفاده شود.

کلام مرحوم مصطفی خمینی در بیان روایاتی که حجیت خبر واحد را نفی می‌کند

مرحوم آقا مصطفی خمینی: روایات مخالفین را به 5 گروه تقسیم می‌کند.

گروه اول: روایاتی است که می‌فرماید اگر معلوم الصدور بود هرچه معلوم الصدور است بگیرد از ما و الا رها کنید به طور مثال امام کاظم یا امام هادی علیهما السلام می‌فرماید: ما علمتم انه قولنا فالزموه و ما لم تعلموا فردوه الینا ... امام علیه السلام به صراحت قبول خبر واحد را منوط به علم می‌کنند.

گروه دوم: ائمه علیهم السلام می‌فرمایند: اگر چیزی از ما رسید و شما شاهدی از قرآن و قول رسول الله صلی الله علیه و آله پیدا کردید عمل کنید و الا عمل نکنید می‌فرمایند: اذا ورد علیکم حدیث فوجدتم له شاهداً من کتاب الله او من قول رسول الله صلی الله علیه و آله والا فالذی جائکم به اولی به

گروه سوم: روایاتی که تعبیر به شاهد ندارد ولی تعبیر دارد الموافق للکتاب معتبر است کل حدیث مردود الی الکتاب و السنه و کل شی لا یوافق کتاب الله فهو زخرف(قول باطلی که به روی آن زینتی کشیده است)

گروه چهارم: روایاتی که می‌فرماید: احادیث معصومین علیهم السلام یا موافق با کتاب است یا مخالف با کتاب؛ سنجه قبول را موافقت و سنجه رد را مخالف با کتاب نامیده است.

گروه پنجم: روایات موافق با کتاب قبول است و روایات غیر موافق مردود است.

استاد: بزرگان اصول که موافق خبر واحد هستند این ادله را جواب داده اند و جواب مشهور همان است که مرحوم آخوند در کفایه بیان کرده است ایشان می‌فرماید: شما می‌خواهید رد اخبار آحاد را با اخبار آحاد اثبات کنید در حالی که تا خبر واحد حجت نشود این اخبار قابل تمسک نیست پس تمسک به این اخبار متفرع بر حجیت خبر واحد است و الا سر از تناقض و خلف در می‌آورد.

برخی به مرحوم آخوند جواب داده اند و گفته اند جناب آخوند درست است که این اخبار متواتر لفظی و معنوی نیست اما تواتر اجمالی دارد و لذا ما حاضریم قسم بخوریم که در بین این روایات حداقل یک روایت داریم که از معصوم علیه السلام صادر شده باشد.

مرحوم آخوند می‌فرماید من هم قبول دارم که تواتر اجمالی داریم اما قرار شد که در تواتر اجمالی اخص مضموناً را بگیریم و عمل کنیم اصلاً ما با شما موافقیم و معتقدیم خبر مخالف قرآن را باید کنار زد اما آیا از این روایت سلب کلی فهمیده می‌شود! مرحوم آقای بروجردی: این روایات که می‌گویند زخرف است در مورد کسانی است که می‌آمدند احادیثی جعل می‌کردند و به

حضرات معصومین علیهم السلام نسبت می‌دانند و غالباً این روایات مخالف قرآن و سنت نبوی بود؛ متأسفانه گاهی اوقات دستداران نادان هم به این روایات دامن می‌زدند؛ لذا حضرات معصومین می‌فرمایند این اخبار زخرف و باطل است و این اخبار، ربطی به نفی حجیت خبر واحد به طور کلی نمی‌کند.

مرحوم صاحب حدائق: یک اخباری معتدل است ایشان در مقدمه حدائق در مقدمه اول یک مطلبی را به مناسبت بیان می کند؛ ایشان معتقد است ما سه دوره داشتیم 1: دوره شلوغی روایات، هرج و مرج و... 2: دوره تنقیح روایات 3: دوره بعد تنقیح؛ روایات ما یک مرحله شلوغی داشت که مربوط به زمان صادقین علیهما السلام است که اشخاص متعددی می آمدند و در بین آنها اشخاص غالی و جاعل وجود داشت و این چهره ها برای مردم شناخته شده نبوده؛ احادیث تقیه ای از غیر آن قابل شناسایی نبود اما در زمان ائمه بعدی روایات، تنقیح و تهذیب شدند؛ اصول 400 گانه به وجود آمد روایات تقیه ای از غیر آن جدا شد؛ اشخاص غالی به جامعه شیعه معرفی شدند؛ یونس بن عبدالرحمن کتاب نوشت و آن را خدمت امام عسکری علیه السلام دادند و حضرت تایید کرد حضرت در توقیعی شلمغانی را رد کرد و... شیعه این مراحل را پشت سر گذاشته است پس نمی شود روایات را زخرف و... دانست به تعبیر بحرانی روایاتی که می گوید زخرف و... برای دوران قبل تهذیب است نه بعد آن یا به تعبیر آقا مصطفی روایات زخرف و... برای زمان حضور است نه زمان ما نتیجه: این روایات اصلاً برای دورانی که ما بحث می کنیم نیست.

و الحمد لله رب العالمین